

Klimaatwinst door duurzaam aanbesteden van groenafval

Bio-energie voor gemeenten

>> Als het gaat om energie en klimaat

Acht gemeenten uit de regio Breda hebben in 2008 een Europese aanbesteding gehouden voor de inzameling van groenafval. De winnende partij brengt de houtige fractie uit deze stroom nu naar een papierfabriek in de buurt van Arnhem, die hieruit energie wint. Dat is klimaatwinst! Er is bovendien een interessante kostenbesparing gerealiseerd. Sjaan van den Heuvel, programmamanager Duurzame Energie van Milieu & Afval Regio Breda, vertelt meer over de succesvolle aanpak.

“In de regio Breda voeren alle gemeenten klimaatbeleid, met als doelstelling 5 procent duurzame energie in 2010. Dat heeft geleid tot verschillende initiatieven om meer duurzame energie te gaan winnen uit biomassa. Eén daarvan is uitgegroeid tot een geheel nieuwe aanpak, namelijk het duurzaam aanbesteden van de verwerking van het groenafval van acht gemeenten uit onze regio. Alle lopende contracten hiervoor bleken per 1 januari 2009 af te lopen. Dat bood kansen om de markt uit te dagen de verwerking efficiënter, goedkoper en klimaatvriendelijker te gaan uitvoeren.”

Inventarisatie en marktscan

“Een werkgroep voor de aanbesteding onder leiding van Milieu & Afval Regio Breda (MARB) is gestart met het maken van een inventarisatie van alle biomassaströmen. Daarbij is van grof naar fijn gewerkt: eerst zijn de hoofdlijnen vastgesteld, vervolgens zijn we nauwkeuriger gaan kijken: waar bestaat het snoeihout uit, hoe nat is het bermmaaisel, hoe sterk zijn de verschillende strömen vervuild? Enzovoort. Zo is een overzicht verkregen van alle strömen, hun karakteristieken en de wensen

van gemeenten over de verwerking. Daarnaast hebben we een marktscan uitgevoerd. Dat leverde goede ideeën op plus duidelijkheid dat de markt graag wat voor ons wilde betekenen.”

Drie wegingcriteria

“Aanvankelijk streefden we met de aanbesteding concreet na dat marktpartijen regionaal één of twee biomassacentrales zouden gaan bouwen. Dat bleek niet slim. In 2012 lopen in deze regio de verwerkingscontracten voor gft-afval af. Die twee strömen kun je straks beter samenvoegen. Immers, ook uit gft-afval kun je duurzame energie winnen. Daarom hebben we de aanbesteding uiteindelijk algemener geformuleerd en beperkt tot de periode tot 2012. Echter, voor zo'n korte tijd zet een marktpartij geen nieuwe biomassacentrale neer. Om toch te stimuleren dat het groenafval efficiënter en klimaatvriendelijker wordt verwerkt, hebben we drie wegingcriteria in de aanbesteding opgenomen: kosten, energiewinning en 'Plan van Aanpak'.

Resultaat

“Uiteindelijk heeft Groenafvalverwerkingsbedrijf Van Iersel uit Biezenmortel de aanbesteding gewonnen. Van Iersel scheidt nu de houtige fractie van het groenafval en brengt dit naar een papierfabriek in de buurt van Arnhem. Die verbrandt het materiaal in een eigen biomassa-installatie, voor de energievoorziening van het productieproces. Het overige groenafval wordt nog gewoon gecomposteerd. Uiteindelijk levert het project niet alleen winst op in termen van CO₂-reductie, maar ook in geld. De acht gemeenten samen besparen € 150.000 per jaar. Zoiets lukt alleen als je samenwerkt. Massa is kassa!”

Achtergrond

Bij de openbare (Europese) aanbesteding van de verwerking van groenafval in de regio Breda waren acht gemeenten betrokken. Het gaat om Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Drimmelen, Geertruidenberg, Werkendam, Woudrichem en Zundert. Bijzonder is vooral de wijze waarop het onderwerp klimaat/duurzaamheid in de aanbesteding is meegewogen.

Tot 2009 werd het grootste deel van het groenafval uit de acht gemeenten rondom Breda verwerkt tot compost. In totaal ging het om 17.000 ton per jaar. Een beperkt deel van deze stroom ging naar de biomassacentrale in Cuijk voor energieopwekking.

Gunningcriteria

De betrokken gemeenten wilden met de aanbesteding drie doelen bereiken: efficiencywinst door aanbesteding van een grote massa ineens, klimaatwinst door de winning van duurzame energie, en efficiency- en duurzaamheidwinst bij de verwerking. Het aanbestedingsdocument noemde dan ook gunningcriteria voor deze drie doelen: kosten, energieopwekking en Plan van Aanpak. Bij dat laatste ging het bijvoorbeeld om de motivatie voor het willen uitvoeren van de opdracht, de in te zetten conversietechnieken en het minimaliseren van het transport tussen gemeentelijke inzamelpunten en de plekken waar het groenafval wordt verwerkt. Op hoofdlijnen werden de gunningcriteria kosten, energieopwekking en Plan van Aanpak tegen elkaar afgewogen in een verhouding 40-30-30.

Aanbesteding

De feitelijke aanbesteding heeft eind 2008 plaatsgevonden. In februari 2009 hebben de betrokken gemeenten gezamenlijk een voorlopige beslissing genomen. Alle deelnemende gemeenten hebben vervolgens individueel een contract gesloten met de verwerker. Daarin zijn bijvoorbeeld ook afspraken gemaakt over handhaving. Het nieuwe systeem werd op 1 mei 2009 van kracht.

Solidariteitsbeginsel

Alle deelnemende gemeenten betalen evenveel voor het transporteren en verwerken van een ton groenafval. Het maakt dus niet uit als je gemeente dichtbij of verder van het verwerkingspunt af ligt, alleen de omvang en het type van de biomassastromen tellen. Afrekening vindt plaats op basis van het aangeleverde aantal tonnen en het soort biomassa. Zo leveren houtsnippers geld op en moet een gemeente betalen voor de verwerking van slootafval.

Intensief traject

Het hele traject van gezamenlijke aanbesteding van de verwerking van groenafval in de regio Breda heeft ruim twee jaar gekost. Gezamenlijke aanbesteding van de verwerking van groenafval blijft altijd een intensief traject, maar nieuwe projecten kunnen natuurlijk wel van de opgedane ervaringen leren en daardoor tijd besparen.

Vijf aanbevelingen bij het aanbesteden van de verwerking van groenafval.

- Begin nu. Contracten lopen wellicht pas over enkele jaren af, maar een gemeenschappelijke aanbesteding kost tijd.
- Wees ambitieus. Gemeenschappelijke aanbesteding is een taai proces, maar kan ook een mooie winst opleveren.
- Werk zoveel mogelijk samen. Bundeling van groenafval van meerdere gemeenten zorgt voor lagere verwerkings-tarieven en betere kansen voor energiewinning.
- Schakel deskundige hulp in, intern of extern, op het gebied van Europees aanbesteden. Dat voorkomt juridische problemen na afloop.
- Ga altijd door met communiceren en motiveren. Dan blijft de vaart in het proces.

Dit is een publicatie van:

Agentschap NL
NL Energie en Klimaat
Croeselaan 15
Postbus 8242 | 3503 RE Utrecht
T 088 602 25 33
www.agentschapnl.nl/duurzameenergie

© Agentschap NL | Januari 2010
Publicatie-nr. 2DENB1005

Hoewel deze publicatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld kan Agentschap NL geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

Agentschap NL is een agentschap van het Ministerie van Economische Zaken. Agentschap NL voert beleid uit voor diverse ministeries als het gaat om duurzaamheid, innovatie en internationaal. Agentschap NL is het aanspreekpunt voor bedrijven, kennisinstellingen en overheden. Voor informatie en advies, financiering, netwerken en wet- en regelgeving.

De divisie NL Energie en Klimaat versterkt de samenleving door te werken aan de energie- en klimaatoplossingen van de toekomst.